การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

A study of Creative Leadership of School Administrators in Ubon Ratchathani Provincial Administrative Organization

ปิยะดา มณีกาญจน์[1*], ไพรวัลย์ โคตรตะ[2], สุวิมล โพธิ์กลิ่น[3]

Piyada Maneekarn[1*], Paiwan Kotta[2], Suwimon Phoglin[3]

[123] สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

[123] Educational Administration, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

*Corresponding email: piyada.mg63@ubru.ac.th.

Received: 24 January 2022; Revised: 9 March 2022; Accepted: 15 March 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี รวมทั้งสิ้น 137 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 และการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ดังนี้2.1) จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2.2) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2.3) จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน 3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ดังนี้ 1) ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ควรปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานได้หลากหลายรูปแบบ 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาที่สอดคล้องและทันสมัยกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งปัจจุบันและอนาคต 3) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นำสิ่งหรือวิธีการใหม่ ๆ และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหาร 4) ด้านการมีจินตนาการ ควรมีวางแผนการทำงานให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในสถานศึกษาอยู่เสมอ 5) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยความเสมอภาค 6) ด้านการทำงานเป็นทีม ควรส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการทำงานเป็นทีม

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ, เชิงสร้างสรรค์, ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the level of creative leadership of school administrators in Ubon Ratchathani Provincial Administrative Organization. 2) Compare creative leadership of school administrators in Ubon Ratchathani Provincial Administrative Organization classified by educational background, work experience and size of the school, and 3) study the guidelines for developing creative leadership of school administrators in Ubon Ratchathani Provincial Administrative Organization. Examples of this research were school administrators and teachers in the Ubon Ratchathani Provincial Administrative Organization, a total of 137 participants, who were obtained by using the Stratified Random Sampling method. The research tool used in the questionnaire was a 5-level, estimation scale has a confidence value of .94 and the statistical analysis of the data is percentage, mean, standard deviation, T-test and F-Test.

The results showed that 1. The level of creative leadership of school administrators in Ubon Ratchathani Provincial Administrative Organization Overall, it is at a high level. 2. Compare creative leadership of school administrators in Ubon Ratchathani Provincial Administrative Organization Classified by Work Experience Overall, there was a statistically significant difference at the .05 level, classified by school size Overall, the difference was statistically significant at the .01 level and classified by educational background was not different. 3. Guidelines for developing creative leadership of school administrators in the Ubon Ratchathani Provincial Administrative Organization as follows: 1) Flexibility and adaptability Should modify the work process in a variety of ways. 2) The aspect of having a vision should determine the vision, mission and strategy of school that are consistent and up-to-date with the current and future situations. 3) The creative side, there should be initiative, creativity, bringing new things or methods and creating new innovations in management. 4) The imagination, there should always be a work plan to create new things in school. 5) The aspect of taking into account the individuality, treat co-workers with equal consideration for individual differences. 6) Teamwork should foster a work environment that encourages collaboration.

Keywords: Leadership, Creative, School Administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลก ภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็น

พลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560: 1)

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นจะต้องมีภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำของผู้บริหารจะมีส่วนช่วยให้การปฏิรูปการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ต้องมีทักษะในการบริหารงานที่มีการสั่งสมประสบการณ์มานาน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์กร สร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง บุญช่วย สายราม (2557: 5) ผู้นำในยุคใหม่ต้องมีความสามารถในการจูงใจ ประสานงาน รวมถึงการนำบุคคลอื่นอย่างมีวิสัยทัศน์ จินตนาการ และมีความยืดหยุ่น ด้วยวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ อย่างท้าทายและสร้างสรรค์ โดยอาศัยปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมแบบเปิด ด้วยการไว้วางใจ ให้อิสระในการคิดและพร้อมสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ ด้านแรงจูงใจภายใน ด้านการมีความอยาก ความหวัง ความปรารถนา ความเพียรพยายาม มุ่งมั่นทุ่มเทเพื่อให้เป็นคนที่ประสบความสำเร็จ และด้านความรู้เชิงลึกด้วยการมีความรู้แนวกว้างและลึก มีทักษะประสบการณ์ที่จะส่งผลให้เกิดแนวทางที่ชาญฉลาดในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้เป็นคุณสมบัติของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งกิตติ์กาญจน์ ปฏิพันธ์ (2555: 31) ได้อ้างถึงภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Robinson (2007: 120) ประกอบด้วย ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานเป็นทีม อีกทั้งยังมีมุมมองว่า ครูคือผู้นำโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาคือผู้นำของผู้นำ กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เพียงแต่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการส่งเสริมการเรียนรู้ของครูอาจารย์และบุคลากรในสถานศึกษาด้วย

ซึ่งปัญหาสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาด้านการศึกษา คือ การสร้างผู้นำการศึกษาระดับมืออาชีพที่ตระหนักถึงการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งควรได้รับการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ทั้งด้านวิธีการและเป้าหมาย จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ทราบว่าการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายหรือไปสู่ความเป็นเลิศได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีลักษณะของการเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ เพราะผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะเป็นต้นแบบและเป็นมาตรฐานให้ผู้อื่นยึดเป็นตัวอย่างได้ (ณัฐชานันท์ พูลแก้ว, 2558: 3) และองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี มียุทธศาสตร์การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี เป็นยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อมุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของท้องถิ่น แนวทางที่ 2 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งกำหนดให้มีการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา (แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2561 - 2565), 2562)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ว่ามีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นอยู่เป็นอย่างไร ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องอาจนำไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายและวางแผนเพื่อการพัฒนาศักยภาพให้กับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อที่จะได้มีความพร้อมในการปรับตัว ด้านกระบวนการบริหารจัดการและพัฒนาให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพร้อมรับกับสภาพความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน พร้อมทั้งนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 27 คน และครูผู้สอนจำนวน 423 คน รวมทั้งสิ้น 450 คน

1.2 ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี รวมทั้งสิ้น 137 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิและใช้เกณฑ์ 30% ของ บุญชม ศรีสะอาด (2560: 40) ในการกำหนดขนาดของตัวอย่าง

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และ ขนาดของสถานศึกษา

ตัวแปรตาม : ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีจินตนาการ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และ ด้านการทำงานเป็นทีม

3. ขอบเขตเนื้อหา

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพ็ญนภา ศรีภูธร (2562:18) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 3) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ 4) ด้านการมีจินตนาการ 5) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 6) ด้านการทำงานเป็นทีม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ จำนวน 51 ข้อ และตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.97 และนำไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1984: 161) ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 จากนั้นนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 1) วุฒิการศึกษา 2) ประสบการณ์การทำงาน 3) ขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 51 ข้อ

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาหรือข้อเสนอแนะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี แบ่งเป็น 6 ด้าน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ โดยการจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 137 ชุด เก็บข้อมูลรูปแบบเอกสาร และรูปแบบออนไลน์ (Google Form) และรวบรวมแบบสอบถาม มาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไป

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าร้อยละแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ		จำนวน	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษา	ระดับปริญญาตรี	114	83.21
	สูงกว่าปริญญาตรี	23	16.79
รวม		**137**	**100.00**
2. ประสบการณ์ทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี	30	21.90
	ตั้งแต่ 5 – 10 ปี	69	50.36
	มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	38	27.74
รวม		**137**	**100.00**
ขนาดของสถานศึกษา	สถานศึกษาขนาดเล็ก	50	36.50
	สถานศึกษาขนาดกลาง	36	26.28
	สถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	51	37.23
รวม		**137**	**100.00**

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 83.21 ประสบการณ์ทำงาน ตั้งแต่ 5 – 10 ปี ร้อยละ 50.36 และขนาดของโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ร้อยละ 37.23

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำ		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	3.95	0.43	มาก
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์	3.45	0.58	ปานกลาง
3. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	3.88	0.49	มาก
4. ด้านการมีจินตนาการ	3.94	0.57	มาก
5. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	2.84	0.91	ปานกลาง
6. ด้านการทำงานเป็นทีม	2.73	1.03	ปานกลาง
เฉลี่ย	**3.47**	**0.45**	**มาก**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ภาพรวมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สูงสุด คือ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ($\bar{x}$ = 3.95 S.D.= 0.43) ด้านการมีจินตนาการ ($\bar{x}$ = 3.94 S.D.= 0.57) และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{x}$= 3.88 S.D.= 0.49) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{x}$ = 3.45 S.D.= 0.58) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{x}$ = 2.84 S.D.= 0.91) และต่ำสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{x}$ = 2.73 S.D.= 1.03)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และ ขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบข้อมูลเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	วุฒิการศึกษา				t	p - Value
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	3.96	0.41	3.92	0.52	0.180	0.704
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์	3.42	0.60	3.65	0.44	0.360	0.081
3. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	3.89	0.47	3.86	0.60	0.124	0.851
4. ด้านการมีจินตนาการ	3.96	0.56	3.88	0.63	0.414	0.525
5. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	2.79	0.91	3.10	0.90	0.900	0.142
6. ด้านการทำงานเป็นทีม	2.66	1.02	3.05	1.08	0.288	0.102
เฉลี่ย	**3.44**	**0.44**	**3.57**	**0.48**	**0.464**	**0.202**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตาม วุฒิการศึกษาโดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบข้อมูลภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	**แหล่งความแปรปรวน**	df	SS	MS	F	P
1. ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	ระหว่างกลุ่ม	2	0.02	0.01	0.07	0.94
	ภายในกลุ่ม	134	25.37	0.19		
	รวม	136	25.39			
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.11	0.56	1.68	0.19
	ภายในกลุ่ม	134	44.45	0.33		
	รวม	136	45.56			
3. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	2	.33	0.17	0.69	0.50
	ภายในกลุ่ม	134	32.74	0.24		
	รวม	136	33.08			
4. ด้านการมีจินตนาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.13	0.56	1.75	0.18
	ภายในกลุ่ม	134	43.18	0.32		
	รวม	136	44.31			
5. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	6.82	3.41	4.29*	0.02
	ภายในกลุ่ม	134	106.43	0.79		
	รวม	136	113.25			
6. ด้านการทำงานเป็นทีม	ระหว่างกลุ่ม	2	6.91	3.46	3.35*	0.04
	ภายในกลุ่ม	134	138.41	1.03		
	รวม	136	145.32			
รวม	**ระหว่างกลุ่ม** **ภายในกลุ่ม** **รวม**	**2** **134** **136**	**1.44** **25.58** **27.02**	**0.72** **0.19**	**3.78***	**0.03**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการทำงานเป็นทีม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบข้อมูลภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน รายคู่

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	**ประสบการณ์การทำงาน**	**ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$**	**น้อยกว่า 5 ปี**	**ตั้งแต่ 5 – 10 ปี**	**มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป**
			2.69	2.71	3.20
5. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	น้อยกว่า 5 ปี	2.69	-	-0.02	-0.51
	ตังแต่ 5– 10 ปี	2.71	-	-	-0.49*
	มากกว่า 10 ปี ขึนไป	3.20	-	-	-
6. ด้านการทำงานเป็นทีม	น้อยกว่า 5 ปี	2.53	-	.-0.09	-0.56
	ตังแต่ 5 – 10 ปี	2.62	-	-	-0.47*
	มากกว่า 10 ปี ขึนไป	3.09	-	-	-
รวม	**น้อยกว่า 5 ปี**	**3.35**	**-**	**-0.09**	**-0.28***
	ตังแต่ 5 – 10 ปี	**3.43**	**-**	**-**	**-0.19**
	มากกว่า 10 ปี ขึนไป	**3.62**		**-**	**-**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการทำงานเป็นทีม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี และประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	**แหล่งความแปรปรวน**	df	SS	MS	F	P
1. ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	ระหว่างกลุ่ม	2	1.24	0.62	0.35*	0.04
	ภายในกลุ่ม	134	24.15	0.18		
	รวม	136	25.39			
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.69	0.84	2.57	0.08
	ภายในกลุ่ม	134	43.87	0.33		
	รวม	136	45.56			

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
3. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	2	0.77	0.39	1.60	0.21
	ภายในกลุ่ม	134	32.31	0.24		
	รวม	136	33.08			
4. ด้านการมีจินตนาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	6.66	3.33	11.85**	0.00
	ภายในกลุ่ม	134	37.65	0.28		
	รวม	136	44.31			
5. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	31.53	15.77	25.85**	0.00
	ภายในกลุ่ม	134	81.72	.61		
	รวม	136	113.25			
6. ด้านการทำงานเป็นทีม	ระหว่างกลุ่ม	2	22.59	11.30	12.33**	0.00
	ภายในกลุ่ม	134	122.73	0.92		
	รวม	136	145.32			
รวม	**ระหว่างกลุ่ม**	**2**	**2.50**	**1.25**	**6.85****	**0.00**
	ภายในกลุ่ม	**134**	**24.51**	**0.18**		
	รวม	**136**	**27.02**			

***** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

****** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 6 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านการมีจินตนาการ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการทำงานเป็นทีมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบข้อมูลภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา รายคู่

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดของสถานศึกษา	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	โรงเรียนขนาดเล็ก	โรงเรียนขนาดกลาง	โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ
			3.83	4.06	3.99
1. ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	โรงเรียนขนาดเล็ก	3.83	-	-0.29	-0.16
	โรงเรียนขนาดกลาง	4.06	-	-	0.07
	โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	3.99	-	-	-
4. ด้านการมีจินตนาการ	โรงเรียนขนาดเล็ก	4.22	-	0.37**	0.50**
	โรงเรียนขนาดกลาง	3.85	-	-	0.13
	โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	3.73	-	-	-
5. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	โรงเรียนขนาดเล็ก	2.22	-	-0.90**	-1.05**
	โรงเรียนขนาดกลาง	3.13	-	-	-0.15
	โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	3.27	-	-	-
6. ด้านการทำงานเป็นทีม	โรงเรียนขนาดเล็ก	2.21	-	-0.72**	-0.90**
	โรงเรียนขนาดกลาง	2.93	-	-	-0.19
	โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	3.11	-	-	-
รวม	**โรงเรียนขนาดเล็ก**	**3.29**	**-**	**-0.28**	**-0.28****
	โรงเรียนขนาดกลาง	**3.57**	**-**	**-**	**-0.01**
	โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	**3.57**	**-**	**-**	**-**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 7 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีจินตนาการ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการทำงานเป็นทีม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง กับขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. แนวทางการพัฒนาหรือข้อเสนอแนะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี โดยสรุปเป็นรายด้าน

4.1 ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานได้หลากหลายรูปแบบ และรู้จักยอมรับเงื่อนไขที่เกิดขึ้นจากการทำงานได้ตามสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต

4.2 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาที่สอดคล้องและทันสมัยกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งปัจจุบันและอนาคต รู้จักวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อกำหนดเป้าหมายขององค์กรสู่ความเป็นเลิศ และประเมินผล ติดตามกลยุทธ์ตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้

4.3 การมีความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นำสิ่งหรือวิธีการใหม่ ๆ และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ วางแผนการปฏิบัติงานและส่งเสริมการศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ควรบูรณาการวิธีการทำงานใหม่ ๆ ที่หลากหลายโดยอาศัยการเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งควรมีการกระตุ้นครูผู้สอนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่และคิดนอกกรอบในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ

4.4 ด้านการมีจินตนาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างค่านิยมร่วมของสถานศึกษาเพื่อให้บุคลากรเกิดขวัญและกำลังใจในการทำงานที่มุ่งสู่ความสำเร็จอย่างเสมอ ผู้บริหารควรมีวางแผนการทำงานให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในสถานศึกษาอยู่เสมอ และมีความรอบรู้สติปัญญา เฉลียวฉลาด ไวต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการบริหารสถานศึกษา

4.5 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานด้วยความสนใจ และตั้งใจจริง ปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยความเสมอภาคอย่างเท่าเทียมกัน มีการส่งเสริม และพัฒนาครูและบุคลากรตามความสนใจและความสามารถของแต่ละบุคคล รวมทั้งควรติดตามผลการปฏิบัติของครูเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

4.6 ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดบทบาทการทำงานของบุคลากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ควรส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการทำงานเป็นทีม ควรส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการเป้าหมายของการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อสร้างความสามัคคีภายในสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการมีจินตนาการ และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และ ด้านการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอด มีความคล่องแคล่วในการคิดทำงานความกระฉับกระเฉง รวดเร็ว ผู้บริหารสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน และนำเสนอผลการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารสามารถบูรณาการ

วิธีการทำงานใหม่ ๆ ที่หลากหลายโดยอาศัยการเชื่อมโยงความรู้ และประสบการณ์เดิมอย่างสร้างสรรค์ กำหนดทางเลือกในวิธีแก้ไขปัญหาที่หลากหลายและเหมาะสม รวมทั้งสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้องในสถานการณ์ที่คับขัน สอดคล้องกับงานวิจัยของนัยนา ชนาฤทธิ์ (2556: 8) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากสุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ รองลงมาคือ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านมีความเป็นผู้นำด้านการปรับตัว ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีทัศนคติบวก สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัญชยา ควรรำพึง (2564: 17-18) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี สามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากไม่ว่าวุฒิการศึกษาระดับใดก็สามารถพัฒนาให้เกิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูวนาท คงแก้ว และ คึกฤทธิ์ ศิลาลาย (2564: 82-97) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 2 พบว่าผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 2 จำแนกระดับการศึกษามีโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานมาก มีเวลาบ่มเพาะความรู้ ทักษะมุมมองต่าง ๆ มาพอสมควรแล้ว ได้มีโอกาสศึกษาความรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้มากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย สอดคล้องกับ นงเยาว์ สิงหทองกูล (2564: 146-147) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ บุศรา ปุณริบูรณ์ (2564: 57) ได้ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนก ประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิง

สร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากโดยทั่วไปของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ของระบบการศึกษาไทยนั้น การจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาจัดสรรตามรายหัวของจำนวนนักเรียน ความเหลื่อมล้ำ ในทรัพยากรทางการบริหารอันจะส่งผลให้เกิดประสิทธิผล ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้านความสามารถ ในการปรับเปลี่ยนพัฒนาโรงเรียน ด้านความพึงพอใจของบุคลากร และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ได้รับทรัพยากรมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุศรา ปุณริบูรณ์ (2564: 57) ได้ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานได้หลากหลายรูปแบบตาม สามารถประนีประนอมและสร้างความเข้าใจร่วมกันและรู้จักยอมรับเงื่อนไขที่เกิดขึ้นจากการทำงานได้ตามสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต

3.2 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาที่สอดคล้องและทันสมัยกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งปัจจุบันและอนาคต รู้จักวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อกำหนดเป้าหมายขององค์กรสู่ความเป็นเลิศ และประเมินผล ติดตามกลยุทธ์ตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ รวมทั้งสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ

3.3 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นำสิ่งหรือวิธีการใหม่ ๆ และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ วางแผนการปฏิบัติงานและส่งเสริมการศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ควรกำหนดทางเลือกในการวิธีแก้ไขปัญหาที่หลากหลายและเหมาะสม ควรบูรณาการวิธีการทำงานใหม่ ๆ ที่หลากหลายโดยอาศัยการเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งควรมีการกระตุ้นครูผู้สอนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่และคิดนอกกรอบในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารกำหนดทางเลือกในการวิธีแก้ไขปัญหาที่หลากหลายและเหมาะสม

3.4 ด้านการมีจินตนาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างค่านิยมร่วมของสถานศึกษาเพื่อให้บุคลากรเกิดขวัญและกำลังใจในการทำงานที่มุ่งสู่ความสำเร็จอย่างเสมอ ผู้บริหารควรมีวางแผนการทำงานให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในสถานศึกษาอยู่เสมอ และความรอบรู้สติปัญญา เฉลียวฉลาด ไวต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการบริหารสถานศึกษา รวมทั้งรู้จักใช้ข้อมูลจากประสบการณ์ที่ผ่านมาและคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นแนวทางแก้ไขปัญหา

3.5 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานด้วยความสนใจ และตั้งใจจริง ปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยความเสมอภาคอย่างเท่าเทียมกัน มีการส่งเสริม และพัฒนาครูและบุคลากรตามความสนใจและความสามารถของแต่ละบุคคล รวมทั้งควรติดตามผลการปฏิบัติของครูเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ และให้คำแนะนำคำปรึกษาต่อครูเป็นรายบุคคลได้

3.6 ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดบทบาทการทำงานของบุคลากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย สามารถติดต่อสื่อสารกับครูและบุคลากรในแต่ละทีมงานได้อย่างหลากหลาย ควรส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการทำงานเป็นทีม ควรส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการเป้าหมายของการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อสร้างความสามัคคีภายในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานระดับนโยบายควรกำหนดนโยบาย พัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปักเจกบุคคล และด้านการทำงานเป็นทีม ในลักษณะของมุมมองเชิงระบบเพื่อให้การจัดกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารและสอดคล้องกับระบบที่เกี่ยวเนื่องกับการปรับปรุงสถานศึกษาและประสิทธิภาพของผลการเรียนรู้ของนักเรียน

1.2 หน่วยงานระดับนโยบายควรกำหนดให้สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สอดคล้องและเชื่อมโยงกับมาตรฐานวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสอดคล้องกับคุณสมบัติในใบประกอบวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา

1.3 หน่วยงานต้นสังกัดควรมีนโยบายจูงใจให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของตน และผลงานที่เกิดจากการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาเชิงสร้างสรรคให้ถือเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินความก้าวหน้าทางอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา

1.4 หน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ควรศึกษาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ทั้งในส่วนของหลักการ รูปแบบ กระบวนการ หลักสูตร และวิธีการพัฒนาเพื่อนำไปบูรณาการในแผนการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.5 สถานศึกษาควรศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และคัดเลือกในส่วนที่สอดคล้องสภาพการณ์ของสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนางานเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปักเจกบุคคล และด้านการทำงานเป็นทีม

2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิภาพสำหรับผู้บริหาร

เอกสารอ้างอิง

กิตติ์กาญจน์ ปฏิพันธ์. (2555). *โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน. http://phd.mbuisc.ac.th/thesis/kittkhanCL.pdf

ณัฐชานันท์ พูลแก้ว. (2558). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

นงเยาว์ สิงหทองกูล. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. *วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์,* 6(1), 146-158.

นัยนา ชนาฤทธิ์. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5* [การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 10). บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.

บุญช่วย สายราม. (2557). *ทักษะภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่.* ภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาวารคาม

บุศรา ปุณริบูรณ์. (2564). องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร,* 9(35), 57-67.

เพ็ญนภา ศรีภูธร. (2562). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ภูวนาท คงแก้ว และ คึกฤทธิ์ ศิลาลาย (2564).ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 2. *Journal of Roi Kaensarn Academi,* 6(4), 82-97.

มนัญชยา ควรรำพึง. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์,* 6(3), 17-32.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *นโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส.* พริกหวานกราฟิก.

Cronbach, L. J. (1984). *Essential of psychology testing.* Harper.

Robinson, K. (2007). *The Principles of Creative Leadership.* McGraw-Hill.